

Ära kutsu kukke!

Autor

Ain Kallis

klimatoloog

Öeldakse küll – ära hüüa hunti! Sai just kaks nädalat tagasi kiidetud, et olukord metsades on ka põuaga jäänud heaks, kui teatati, et «ilmselt inimliku hooletuse läbi» on üle 800 hektari metsa tules.

Ja muidugi paljukannatanud Vihterpalus.

Kui Eestis on metsatulekahjude tekke põhjuseks süütamine hinnanguliselt ligikaudu üheksal protsendil juhtudest, hooletus tulega aga 25–40 protsendil, siis Austraalias tundub pehmelt öeldes kurikaelu rohkem leiduvat: 2001. aastal oli seal tahtlikke süütamisi kaugelt üle 6000. Tikumeestega ollakse hädas ka Ameerika Ühendriikides, Hispaanias ja Kreekas.

Kahe viimase sajandi kõige ohvriterohkem põleng leidis aset Ameerika Ühendriikides Wisconsinis osariigis, kui 8. oktoobril 1871 Peshtigo metsatulekahjus hukkus 1182 inimest, kannatada sai peale metsade veel 16 linna. Paljud pääsesid tänu jõe, kus sai varjuda tulemüüri eest, mis liikus põuasel pinnasel «tornaado kiirusega».

Üksteist aastat tagasi hukkus Sydney lähedal seitse tuletõrjujat, kes püüdsid rohtu põletades tekitada kaitseriba. Paari minutiga pöördus tuul 90 kraadi ja mehed jäid tulelõksu.

Mis tuleb?

Paistab, et algasid kauaoodatud suveilmad. Sääraseid öökülmi, mis kollitasid aednikke veel paar päeva tagasi, ei tohiks enam tulla.

Hoovihma lubavad mõned mudelid esmaspäeva-teispäeva paiku, need peaks veidi leevendama mitmel pool jõudsalt arenevaid põua-ilminguid ja kergendama päästetöötajate elu.

Õiteilu aedades lõpeb suure soojaga samuti, kahjuks.

Keeris keeras plekki kokku

Esmaspäeval helistati mulle Tartumaalt Lepiku külast. Enne keskpäeva olevat mingi pööris käinud külast läbi, keeranud katuseplekki rulli, teisaldanud koerakuudi, lillepotte ja eterniitplaate. Kas oli tegemist trombi-tuulispasaga, tunti huvi.

Et oli päikeseline soe ilm ja äikesest ei tasunud rääkidagi, siis võib kindel olla, et Lepiku külla tuli samasugune kurat mürgeldama, nagu viimati jüripäeval Paide linna – tolmukurat (vt PM 26.04.08). Väiksemaid mullatolmu sambaid nägin ka ise eelmisel päeval küntud põllu kohal Põlvamaal. Mullu juunis tekkis mitmeid tolmu-, õigemini turbapurutonte ka Lääne-Eesti turbaväljade põlemisel.

Tavaliselt sääraised pöörised eriti jõulised pole, kuigi 1999. aastal viis üks niisugune Elvas Verevi järve ääres minema peesitajate rätikuid ning isegi ühe minu kolleegi rahakoti!

On ka vägevamaid tolmukuradeid. Näiteks Ameerika Ühendriikides Maine'i osariigis tõstis 2003. aastal pööris ühel poekesel katuse pealt. Hoone rusude all suri poe omanik.